ఇది ఒక్కరాత్రి కథకాదు

"ఇవాళ్ళ 'జీరో-టు' తగిలి తీరుతుంది." మనసులో తనే మరోసారి గొణుక్కున్నాడు శివరావు.

అందుకోసమే ఆ నెంబరు మీద కనీసం రెండు రూపాయలన్నా కట్టాలని ముఖ పరిచయమున్న ప్రతివాణ్ణి అప్పు అడిగాడు. కాని ఫలితం శూన్యం.

తాకట్టు పెట్టదగ్గ వస్తువు కూడా ఇంట్లో ఏమీ లేదు.

ఏం చెయ్యాలో శివరావుకి పాలుపోవడంలేదు. టయిమ్ గడుస్తున్న కొద్దీ అతన్లో ఆతృత అధికమౌతోంది. మనసు విపరీతంగా పనిచేస్తోంది.

వున్నట్టుండి శివరావు మెదడులో ఓ మెరుపు మెరిసింది. ఆ మెరుపు కాంతిలో తండ్రి ముడుపు కట్టుకున్న అయిదు రూపాయల కాగితం కన్పించింది.

బహుశా చెల్లెలు మంచి నీళ్ళు తేవడానికి చెరువుకి వెళ్ళి వుంటుంది. అన్నయ్యా, నాన్నా ఎట్లాగో వూళ్ళో లేరు. ఇదే మంచి సమయం. శివరావు కాళ్ళు యింటికేసి కదిలాయి.

శివరావు ఇంటికి జేరుకునే సరికి అతను అనుకున్నట్లు ఇంట్లో ఎవ్వరూ లేరు. బయట గొళ్ళెం పెట్టుంది.

ఆ చుట్టుపక్కల వాళ్ళంతా అక్కడికి రెండు ఫర్లాంగుల దూరంలో వున్న చెరువు నుంచి మంచి నీళ్ళు తెచ్చుకుంటుంటారు. శివరావు చెల్లెలు రమ మళ్ళీ వెంటనే తిరిగొస్తాను కదా అనే వుద్దేశంతో మంచినీళ్ళకి వెళ్ళేప్పుడు బయట గొళ్ళెంపెట్టి వెళ్తూంటుంది.

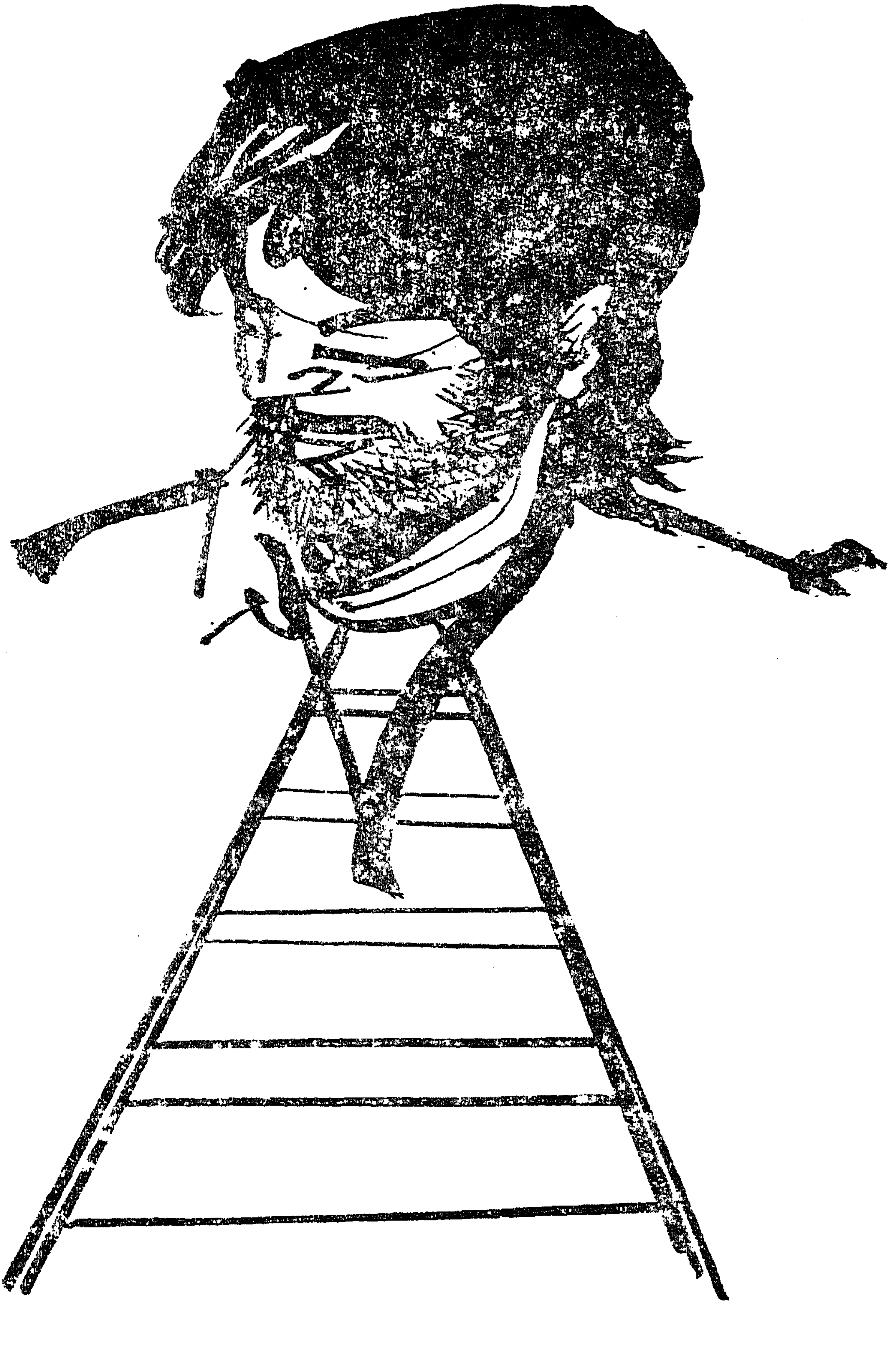

"చెల్లాయి వచ్చేలోపలే పని పూర్తి చేసుకు వెళ్ళిపోవాలి" అనుకుంటూ తలుపు తెరిచాడు శివరావు.

సరాసరి కావడిపెట్టి దగ్గరికి వెళ్ళాడు. గబగబా దాంట్లో వున్న గుడ్డలన్నిటినీ తీసి పక్కనపడ వేయసాగాడు. అడుగునవున్న పసుపు గుడ్డ మూటని చూడగానే అతని కళ్ళు ఆనందంతో మెరిశాయి. దాన్ని పక్కనుంచి గుడ్డలన్నిటినీ తిరిగి పెట్టెలో సర్దేశాడు.

కూతురు పెళ్ళి జరిగితే కొండ కొస్తానని వెంకటేశ్వరస్వామికి మొక్కుకుని, అయిదు రూపాయల కాగితాన్ని ముడుపుకట్టి పెట్టుకున్నాడు శివరావు తండ్రి నిరంజనం.

పెట్టె మూత మూసి ఆత్రంగా పసుపుగుడ్డ విప్పాడు శివరావు అక్కడక్కడా పసుపయి, బాగా నలిగిపోయిన అయిదు రూపాయల కాగితం బయట పడ్డది. దాన్ని చూడగానే శివరావు కంటిముందు తండ్రి మెదిలాడు. 'ఈ ఐదురూపాయలు పోయినట్లు ఆయనకి తెలిసిందంటే గుండె ఆగిపోయినా ఆగిపోతుంది. రేపొద్దునే ఆ డబ్బు తీసుకొచ్చి యథాస్థానంలో పెట్టేయాలి' అనుకున్నాడు శివరావు.

ఆ అయిదు రూపాయల్ని తీసుకెళ్ళి వెంకటేశ్వరస్వామి పటం ముందుపెట్టి, చేతులు జోడించాడు.

"స్వామీ! ఇవాళ తప్పకుండా 'జీరో-టు' తగిలేటట్లు చూడు. కాయటానికి మీ డబ్బే తీస్కెళ్తున్నందుకు నన్ను క్షమించు. అంతకన్నా వేరే గత్యంతరం కన్పించలేదు. డాన్సు తగిలిందంటే అయిదు రూపాయలకి బదులు ఇరవై రూపాయలు ముడుపు కడ్తాను. అంతా మీ దయ!"

గబగబా బయటికొచ్చి గొళ్ళెం పెట్టాడు. అతని కళ్ళు భయంగా ఒకసారి పరిసరాల్ని పరికించాయి. ఎక్కడా రమ వస్తున్న జాడ లేదు.

ఒకసారి తృప్తిగా గాలి పీల్చి బయల్దేరాడు. అతని కళ్ళముందు అయిదు రూపాయల కాగితం అరవై నాల్గు రూపాల్లో తాండవిస్తు కన్పించసాగింది.

2

సత్యమూర్తి స్థిర నిశ్చయానికొచ్చాడు.

అది చాలా దృఢమైంది.

దాని కిక తిరుగులేదు.

ఆ నిశ్చయానికి రాగానే అతని మనస్సు కొద్దిగా తేలిక పడినట్లు అన్పించింది.

అతని చూపులు స్థిరంగా రైలు పట్టాల వెంటే పరుగెత్త సాగాయి. కాళ్ళు స్లీపర్ని విడిచి స్లీపర్ని తాకుతున్నాయి.

మానవుడాశాజీవి. అందుకు నిదర్శనం సత్యమూర్తి. ఆ ఆశవల్లే ఇంతకాలం బతికాడు. ఆ ఆశ తనకి ఎండమావి లాంటిదని తెలుసుకున్నాడు. తాను వుద్యోగాన్ని సంపాదించుకోగలననే కొద్దో గొప్పో వున్న ఆశ కూడా ఇవాళ్టి ఇంటర్వ్యూతో పూర్తిగా ఆవిరయింది.

అందుకే ఈ నిశ్చయానికొచ్చాడు.

సత్యమూర్తి జాలిగా ఒకసారి తన శరీరంవేపు చూసుకున్నాడు. ఇంకాసేపట్లో ఈ అవయవాలు ఎక్కడెక్కడ ఏయే రూపాల్లో వుంటాయో! ఈ ఆలోచన కలగ్గానే అతని కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి.

'తను తిన్నా తినకపోయినా కూడా లెక్క చేయకుండా ఈ శరీరాన్ని ఎంతో మమకారంతో పెంచారు నాన్నగారు. కాని తను- మరికొద్ది నిముషాల్లో దాన్ని నిర్దాక్షిణ్యంగా రైలుకింద నలిపేయడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు!' విరక్తిగా నవ్వుకున్నాడు తన్లో తానే.

అతని చూపులు స్థిరంగా రైలు పట్టాల వెంట పరుగెత్తుతున్నాయి- పాదాలు స్లీపర్‌ని విడిచి స్లీపర్‌ని తాకుతున్నాయి.

'తను పెద్దకొడుకై నాన్నగార్ని ఏ మాత్రం సుఖపెట్ట గలిగాడు- మరిన్ని కష్టాల్లో ముంచడం తప్ప? మరో మూడు నెలల్లో ఆయన తన ఎలిమెంటరీ స్కూల్ మాష్టర్ గిరికి రిటైర్‌మెంట్‌వల్ల స్వస్తి చెప్పబోతు న్నారు. తను రిటైర్ అయేనాటికి చేతికంది వస్తాననే ఆశతో వున్న ఆ రెకరం పొలం అమ్మి గ్రాడ్యుయేటుని చేశారు. డిగ్రీ పుచ్చుకొని నాలుగేళ్ళు దాటుతున్నా ఇంతవరకు ఏ వుద్యోగాన్ని సంపాదించుకోలేకపోయాను. నాన్నగార్కి సహాయపడలేకపోగా ఇంకా భారంగా వుండలేను." సత్య మూర్తి మనసు బాధతో మూల్గింది.

వుద్యోగం రాకపోవడంలో పాపం సత్యమూర్తి తప్పేమీలేదు. పడిన ప్రతి వుద్యోగాన్కి దరఖాస్తులు పెట్టాడు. పిల్చిన ప్రతి ఇంటర్వ్యూకీ అప్పోసప్పోచేసి వెళ్ళాడు. అంతమాత్రానికే ఉద్యోగం వరిస్తుందా? నీ దగ్గర డబ్బుందా? రికమండేషనుందా? నిన్ను వరించడానికి- పొమ్మంది.

నాలుగేళ్ళు ఓపిగ్గా ఉద్యోగాన్వేషణ చేశాడు కాని ఇవాల్టితో అతని ఓపిక సమూలంగా తుడిచిపెట్టుకు పోయింది. అందుకే మృత్యువుపై మమ కారాన్ని పెంచుకుని ఆమె కౌగిట్లో కరిగిపోదామని బయలుదేరాడు.

ఆలోచనల మధ్య అవుటర్ సిగ్నల్ చేరుకున్నాడు. అక్కడే నిల బడి ఓసారి చుట్టూ చూశాడు. రైలుకట్ట ప్రక్కనే అక్కడొకటి అక్క డొకటి కొన్ని గుడిసెలు, చిన్నచిన్న పెంకుటిళ్ళు వున్నాయి. ఎవరి పనుల్లో వాళ్ళున్నారు. ఎవ్వరూ తనని ప్రత్యేకంగా గమనించడంలేదు. తిరిగి రైలు పట్టాల వెంట నెమ్మదిగా నడక సాగించాడు సత్యమూర్తి.

అతనికి మర్చిపోదామనుకుంటున్నకొద్దీ ఆ రోజు జరిగిన ఇంటర్వ్యూ తిరిగి తిరిగి గుర్తుకు రాసాగింది. కోపంతో శరీరం వుడికిపోసాగింది.

వున్న వేకెన్సీలు నాల్గు-ఇంటర్వ్యూకి కొచ్చిన అభ్యర్థులు నాల్గొందలు. ఆ నాల్గు వేకెన్సీలు కూడా ముందే కంపెనీ మానేజిమెంట్ తరఫు మనుషులకు రిజర్వ్ చేయబడ్డాయట. మరటువంటప్పుడు, తమలాంటి వాళ్ళని పిలిపించి బాధించడ మెందుకో అర్థం కాలేదు సత్యమూర్తికి. కోపాన్ని పట్టలేక ఆ మాటే అక్కడున్న ప్యూన్ని అడిగాడు.

"ఈ ఇంటర్వ్యూలు జరుపుతున్నది ఖాళీలు భర్తీ చేయడానికి కాదు బాబూ! కంపెనీ ప్రెస్టేజ్‌కోసం. కాగితాలమీద జరపాల్సిన కర్మకాండ పూర్తిగా జరిపించడంకోసం. అదీగాకుండా అప్లికేషన్లతోపాటు కొంత పైకాన్ని వసూలుచేసుకోవడం కోసం.'' వేదాంతిలా నవ్వాడు.

సత్యమూర్తికి అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది. కోపంతో ముఖం ఎర్రబడింది. పళ్ళు పటపటా నూరాడు. మిషన్‌గన్ గనుక దొరికితే వరసపెట్టి అందర్నీ కాల్చేయ్యాలనిపించిందతనికి. కాని, ఏం చెయ్యగలడు? మారు మాటాడకుండా వెనుదిరిగాడు.

దూరంగా రైలుకూత వినిపించింది. కళ్ళు చికిలించుకుని చూశాడు. మసకచీకటిని చీల్చుకుంటూ రైలు ముందుకు వస్తోంది.

"నన్ను క్షమించండి నాన్నగారూ! మీకు నా దౌర్భాగ్య ముఖాన్ని చూపలేను. అందుకే ఆత్మహత్య చేసుకుంటున్నాను." నెమ్మదిగా గొణుక్కున్నాడు.

"ఏం బాబూ! ఆత్మహత్య చేసుకోడానికి బయలుదేరావా?" భుజం మీద చెయ్యి పడటంతో వులిక్కిపడ్డాడు సత్యమూర్తి. పక్కకి తిరిగాడు.

ఒక ముసలాయన నిలబడున్నాడు. ఆయనకి సుమారు యాభై సంవత్సరాలుంటాయి. చాలా సాధారణమైన దుస్తులు ధరించి వున్నాడు. కోపం తాలూకు చిహ్నాలు మొహంలో స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నాయి. ఆయన చూపులు తీక్షణంగా సత్యమూర్తి మొహాన్ని తాకుతున్నాయి,

ఆ చూపుల ధాటికి తట్టుకోలేక తలవంచుకున్నాడు సత్యమూర్తి.

రైలు కూత మరోసారి విన్పించింది.

"మేము తినీ తినకుండా మిమ్మల్ని కష్టపడి పెంచితే, మమ్మల్ని సుఖపెట్టకపోగా, మరిన్ని కష్టాల్లో ముంచి ఆత్మహత్య చేసుకుంటారా? ఇది మీకు న్యాయమేనా?" సత్యమూర్తికి ఆయనెప్పుడూ చూసిన గుర్తు కూడా లేదు. అతనికి ఆయన ప్రవర్తన, మాటలు కంగారు పుట్టిస్తున్నాయి.

"ఏమిటండీ మీరనేది? నన్నెవరనుకున్నారు?" తడబడ్డాడు.

"నాకు తెలీదనుకుంటున్నావా నువ్వెవరివో! ఉద్యోగం రాకపోతే ఏ మూటలు మోపయినా తల్లిదండ్రుల్ని బ్రతికించుకోవాలి. అంతేగాని ఆత్మహత్య చేసుకుంటావా?" తన మనసులోని విషయాన్ని ఆయనెట్లా పసిగట్టాడో అర్థం కావడంలేదు సత్యమూర్తికి.

"ఏమిటయ్యా! అట్లా గడ్డం మిటకరించి చూస్తావ్? అదిగో బండి వచ్చేస్తోంది. ముందు రైలుకట్ట దిగు." పక్కకి తోశాడు. సత్యమూర్తి పడబోయి తమాయించుకుని నిలబడ్డాడు.

సత్యమూర్తికి అంతా అగమ్య గోచరంగా వుంది. తన్ని పక్కకి తోసిన ముసలాయన తీక్షణంగా వచ్చే బండిని చూస్తూ రైలుపట్టాలమధ్య నిలబడ్డాడు. బండి దూసుకు వచ్చేస్తోంది.

"ఏమండోయ్! బండి వచ్చేస్తోంది. పట్టాలమీంచి ఆ ముసలాయన్ని పక్కకి లాగండి." ఎవరో కుర్రాడు అరుచుకుంటూ పరుగెత్తుకొస్తున్నాడు. బండి బాగా దగ్గర కొచ్చేసింది.

సత్యమూర్తి ముసలాయన్ని పక్కకి లాగబోయాడు. ఆయన సత్యమూర్తిని విదిలించికొట్టాడు.

"ఆయనకు మతిస్థిమితం లేదు. బండి కింద పడతాడు. పక్కకి లాగండి." కుర్రాడు రొప్పుకుంటూ పనుగెత్తుకొస్తున్నాడు.

సత్యమూర్తి రెండు చేతులూ ముసలాయన నడుముకి వాటేసి, బలవంతాన పక్కకి లాగాడు.

బండి మరీ దగ్గర కొచ్చేసింది. సత్యమూర్తి ఆయన్ని మరింత గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

దడదడ శబ్దం చేసుకుంటూ బండి వాళ్ళ పక్కనుంచీ దూసుకు పోయింది.

ఆ కుర్రాడు వాళ్ళని చేరుకున్నాడు. చెమటతో అతని చొక్కా పూర్తిగా తడిసిపోయింది. ఉఛ్వాసనిశ్వాసాలతో అతని గుండె అదిరిపడు తోంది. కృతజ్ఞతగా సత్యమూర్తి వంక జూశాడు.

"చాలా థాంక్స్ అండీ! మీకు శ్రమ ఇస్తున్నందుకు వేరేగా భావించకండి. అదుగో ఆ కనిపించే చిన్న పెంకుటిల్లే మాది. దయచేసి అంతవరకూ ఈయన్ని పట్టుకెళ్ళడానికి సహకరించండి!" కుర్రాడు సత్యమూర్తిని అభ్యర్థించాడు.

"పదండి."

"వదలండిరా నన్ను. నా కొడుకుని పొట్టన బెట్టుకున్న ఆ రైలు అంతం చూస్తాను." ముసలాయన ముందుకు రానని మొరాయించ సాగాడు. ఇద్దరూ ఆయన చెరోపక్క పట్టుకొని బలవంతాన ఇంటికి జేర్చారు. ముసలాయన్ని ఒక గదిలో తోసి బయట గొళ్ళెం పెట్టాడు కుర్రాడు.

"నా పేరు రాజండి. ఆయన మా నాన్నగారు. మా నాన్నగారి ప్రాణాలు కాపాడినందుకు మీకెట్లా కృతజ్ఞతలు చెప్పాలో నా కర్థం కావటం

లేదు." కళ్ళలో కృతజ్ఞతాభావంతో సత్యమూర్తి చేతులు పట్టుకున్నాడు రాజు.

"మరి..." సత్యమూర్తికి ఎట్లా అడగాలో ఏమని అడగాలో అర్థం కాలేదు.

రాజే చెప్పుకుపోసాగాడు: "మా నాన్నగారు తాలూకా ఆఫీసులో గుమాస్తాగా పనిచేస్తుండేవారు. ఆయనకు నేను, అన్నయ్యా ఇద్దరం రెండు కళ్ళు. నాన్నగారి ఆశలన్నీ అన్నయ్యమీదనే వుండేవి. చదవడమైతే వాడివల్ల అయిందిగాని ఉద్యోగం సంపాదించుకోవడం వాడివల్ల కాలేదు. ఇరవై అయిదేళ్ళు దాటినా తండ్రి సంపాదన తింటూ కూర్చోవడం వాడికి బాధగా వుండేది.

తన ఆత్మహత్యకి ఎవరూ కారణం కాదని, వుద్యోగం లేకపోవడంతో విసిగి ఆత్మహత్య చేసుకొంటున్నానని వుత్తరంరాసి; సరిగ్గా ఇందాక మీరు నాన్నగార్ని రక్షించిన చోటే, అదే రైలు కిందపడి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు.

అమ్మకి అసలే గుండెనొప్పి. ఈ విషయం తెలియగానే పడిపోయింది. కొడుకు చచ్చిపోయాడన్న వార్త విన్న ఇరవై నాలుగు గంటల్లోపలే ఆవిడా కొడుకును వెదుక్కుంటూ ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్ళిపోయింది. నాన్నగారి మనసు ఒకేసారి ఈ రెండు షాక్‌లకే తట్టుకోలేకపోయింది. అప్పట్నుంచీ మతిస్థిమితం తప్పింది. బండికూత వినిపిస్తే చాలు పట్టాలవేపు పరుగెత్తుతారు. అందుకనే ఆయన్ని ఆ గదిలోపెట్టి తలుపు గడియ పెడ్తుంటాను. కాని ఇందాక భోజనం పెట్టి పళ్ళెం పుచ్చుకుని బయటికొచ్చేప్పుడు, గొళ్ళెం పెట్టడం మర్చిపోయాను. కంచం కడిగి వచ్చేసరికి ఆయన గదిలోలేరు. రైలు కూత విన్పించింది. వెంటనే పరుగెత్తుకొచ్చాను. ఆ తరువాత సంగతి మీకు తెలిసిందే." రాజు కళ్ళవెంట అశృవులు ధారగా కారసాగాయి.

"ఈ రైలు పట్టాలకి దూరంగా పోతేగాని, ఆయనకి కొద్దిగానైనా మన స్థిమితం చిక్కదని తెలుసు. కాని ఏం చేయను? ఈ ఇల్లు అమ్మేస్తే, వచ్చిన డబ్బు కాస్తా నెలరోజుల్లోనే అయిపోతుంది. ఆ తర్వాత అద్దె కొంపల్ని ఎన్నాళ్ళని భరించగలను? నాన్నగార్ని జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవాలంటే కనీసం రెండు గదులున్న ఇల్లయినా కావాలి."

సత్యమూర్తి కళ్ళముందు తండ్రికి పిచ్చెక్కి పరుగెత్తుతున్నట్లు కన్పించసాగింది. ఒక్కసారి గట్టిగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు. మెదడ్లో రంగులు మారాయి. నిశ్చయం మారింది.

"నాకు కనువిప్పు కల్గించినందుకు చాలా థాంక్స్ అండీ! బండి బయల్దేరే టైం అయింది, వస్తా." గబగబా ఇంట్లోంచి బయటికొచ్చాడు.

రాజుకి సత్యమూర్తి ప్రవర్తన వింతగా తోచింది.

"మాష్టారూ! ఒకనిముషం ఆగండి - కాఫీ కలిపి తెస్తా."

"బండి టయిమయింది. ఈసారి మళ్ళీ ఇక్కడి కొచ్చినప్పుడు వస్తా." పరుగులాంటి నడకతో స్టేషన్‌కేసి నడవసాగాడు సత్యమూర్తి.

అతని ప్రవర్తన అర్థంగాక రాజు అచేతనంగా చూస్తూ నిలబడి పోయాడు.

3

"రమా! నువ్విక్కడే కూర్చో టికెట్లు తీసుకొస్తాను" రమని వెయిటింగ్ రూమ్‌లో కూర్చోమని టికెట్లు తీసుకురావడాన్కి బుకింగ్‌వేపు బయల్దేరాడు ప్రసాద్.

రమ కాలక్షేపం కోసం చేతిలోనున్న వీక్లీని తెరిచింది.

తను ప్రేమించిన వాడికోసం తోబుట్టువుల్ని, తల్లిదండ్రుల్ని విడిచి వెళ్ళిపోయిన సావిత్రి అప్పుడు పరంధామయ్యగారి గురించి ఆలోచిస్తోందో

లేదోగాని, పరంధామయ్యగారు మాత్రం సావిత్రినే తలచుకొని కుమిలి పోసాగారు.

మర్చిపోదామనుకుంటున్నకొద్దీ వూళ్ళోవాళ్ళ ములుకుల్లాంటి మాటలు మరిన్నిసార్లు గుర్తుకొచ్చి ఆయన మనసుని విపరీతంగా బాధించ సాగాయి.

అర్ధరాత్రి దాటుతున్నా కంటి మీదకి చిన్నకునుకు్కూడా రావడం లేదు.

చివరికో నిశ్చయాని కొచ్చారు.

నెమ్మదిగా మంచం మీదనుంచి లేచి బావి వేపు బయలుదేరారు. మరో అయిదు నిముషాల తరువాత ఆయన శవం బావిలో నీళ్ళపై.

ఇక చదవలేకపోయింది రమ. పుస్తకాన్ని పక్కకి విసిరేసింది. ఆమె కళ్ళవెంట అశ్రువులు ధారగా కారసాగాయి.

'వూళ్ళో వాళ్ళంతా లేచిపోయిందాని తండ్రని, తండ్రిని నానామాట ంటున్నట్లు, ఆ మాటలు భరించలేక తండ్రి ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్లు...' ిపరీతమైన ఆలోచన్లు కలగసాగాయి.

'ఆర్థిక పరిస్థితి కారణాన ఇరవై సంవత్సరాలు దాటినా తండ్రి తనకి పెళ్ళి చెయ్యలేకపోయాడు. దానికి ఆయన కుమిలిపోని క్షణం లేదు. కాని తనేం చేస్తున్నది? ప్రేమించిన వ్యక్తి కోసం అష్టకష్టాలూ పడి పెంచిన తండ్రినీ, తోబుట్టువులనీ విడిచి వెళ్ళిపోతోంది. తన సుఖం గురించి ఆలోచించిందేగాని, తండ్రి పడబోయే మానసిక చిత్రహింస గురించి ఒక్కసారి కూడా ఆలోచించలేదు. 'నా జీవితం నాశనమైపోయినా సరే, నావల్ల నాన్నకి బాధ కలగకూడదు.' రమ లేచి నుంచుంది. తన సంచీని తీసుకొని బయటకొచ్చింది.

వాకిలి దగ్గరకి ప్రసాద్ ఎదురొచ్చాడు.

"నన్ను క్షమించు ప్రసాద్! నా ఒక్కదాని సుఖంకోసం తండ్రినీ, తోబుట్టువుల్నీ బాధించలేను." ఆమె కళ్ళు వర్షించాయి.

ప్రసాద్‌కి అంతా అయోమయంగా వుంది. ఆమె ప్రవర్తన వింతగా వుంది.

"రమా! ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్?" వెళ్తున్న రమని ఎదురెళ్ళి నిలబెట్టాడు.

"ప్రసాద్! నన్ను మర్చిపో. నేను బలహీనురాల్ని, నీతో రాలేను" గబగబా ముందుకెళ్ళిపోయింది.

ప్రసాద్ నిశ్చేష్టుడై నిలబడిపోయాడు.

* * *

రాత్రి పన్నెండు గంటలు దాటింది.

అమావాస్య కావడంతో, చీకటి నిరుద్యోగంకన్నా దట్టంగా వ్యాపించింది. అధికార, ధన వ్యామోహాలు తప్ప ప్రజల బాగోగులు పట్టని నాయకుడిలా రైలు తన గమ్యాన్ని చేరుకోడానికి ముందుకు పరుగెడుతోంది.

ఆ కంపార్టుమెంట్‌లో అంతా నిద్రపోతున్నారు. కాని నిరంజనం మాష్టారికి మాత్రం నిద్ర రావడంలేదు. మరో రెండు నెల్లో రిటైర్ కాబోతున్నారు. ఆ తరువాత కుటుంబ పరిస్థితుల గురించి వూహిస్తుంటే ఆయనకి మతిపోతోంది.

వీటన్నిటికన్నా కుమార్తె పెళ్ళివిషయం పెద్ద సమస్యగా నిల్చింది. ఈ సంబంధమన్నా నిశ్చయం కాబోతుందా అనే కొండంత ఆశతో వచ్చారు.

పిల్ల నచ్చిందన్నారు.

సంప్రదాయం బాగుందన్నారు.

అన్నిటికీ సంతృప్తుల మయ్యాం అన్నారు.

కానీ, కట్నం కనీసం రెండువేలన్నా కావాలన్నారు.

తన జీతంతో కుటుంబం గడపటమే అంతంత మాత్రం. అటు వంటప్పుడు రెండువేలు ఎక్కడ్నించి తేగల్రు? అందుకే ఆ సంబంధం మీద ఆశ వదలుకుని తిరుగు ప్రయాణం కట్టారు.

'రమకి నెలరోజుల్లో ఇరవై సంవత్సరాలు నిండుతాయి. అణుకువ గల పిల్ల కాబట్టి ఇంతవరకూ ఎటువంటి అఘాయిత్యమూ చెయ్యలేదు. కాని బుసలుకొట్టే యవ్వనాన్ని ఎన్నాళ్ళెదుర్కోగల్దు? అసమర్థుడికి అన్నీ సమస్యలే! ఆడపిల్లకి పెళ్ళి చెయ్యలేను. పెద్దకొడుక్కి ఉద్యోగం యిప్పించుకోలేను. చిన్న కొడుకుని బాగుచేయలేను. ఛీ...ఛీ...ఇటువంటి నిర్భాగ్యపు బ్రతుకు బ్రతుకేకన్నా రైల్లోంచి కిందికి దూకి చావడం మేలు. చివరికి చావే తన సమస్య లన్నిటికీ పరిష్కార మార్గ'మని నిశ్చయించు కుని లేచి నిలబడ్డారు నిరంజనంగారు.

ఒళ్ళో పెట్టుకున్న సంచీ కిందపడింది. వంగి దాన్నందుకో బోయారు. దాంట్లోంచి కూతురు ఫొటో కిందపడింది. రమ ఫొటోని చూడగానే తిరిగి ఆయన కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. ఆ ఫొటోని చేతిలోకి తీసుకున్నారు. ఆయన మనసెంతో గందరగోళంగా వుంది.

"పెద్ద కొడుకు కొద్దో గొప్పో చదువుకున్నాడు. ఏదో విధంగా ఇవాళ కాకపోయినా రేపయినా వాడి బతుకు వాడు చూస్కోగలడు. చిన్న వాడు జులాయివెధవ కాబట్టి దేశం మీదైనా పడి బతగలడు. కాని రమ? ఒకవేళ తను చచ్చిపోతే రమ భవిష్యత్తు? అసలే అమాయకపు పిల్ల. మాయ మాటల్తో ఎవరో ఒకళ్ళు వంచిస్తారు. లొంగకపోతే బలవంతాన్నైనా పతనం చేస్తారు. నేను, చావను. కనీసం రమ కొక భవిష్యత్తు చూపించేవరకైనా

నేను చావను.' రమ ఫోటోని గుండెలకు హత్తుకుంటూ తిరిగి బెంచిమీద కూఽబడ్డారు నిరంజనంగారు.

*　　　*　　　*

చీకట్ని కొద్దికొద్దిగా మింగుతూ వెలుగు వస్తోంది. నిద్రలేమితో శివ రావుకి కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి. కడుపులోకి రాత్రంతా ఏమీ పడకపోవడంతో పేగులు అరుస్తున్నై. అయినా శివరావుకి ఇంటికి వెళ్ళాలనిపించడంలేదు.

"లెక్క ఎక్కడో తప్పుంటుంది. అందుకే" జీరో-టు రావల్సింది, జీరో-సెవెన్ వచ్చింది. ఛీ...ఛీ..." గొణుక్కున్నాడు శివరావు.

అతని మనసంతా చిందరవందరగా వుంది. ఇంటికి వెళ్ళటానికి బుద్ధి పుట్టడంలేదు. అక్కడే కూర్చోడానికి బుద్ధి పుట్టడంలేదు. దాదాపు రెండు గంటలనుంచి అతని మనసు పెండ్యులమ్‌లా కొట్టుకుంటోంది.

''బెజవాడ వెళ్ళిపోతే......'' ఈ ఆలోచన రాగానే శివరావుకి సత్యమూర్తి గుర్తుకొచ్చాడు. "చదువుకున్న వాళ్ళకే వుద్యోగాలు లేకపోతే నాకెవడిస్తాడు? అన్నయ్య రాత్రి వచ్చుంటాడు బెజవాడ్నుంచి. ఏమైందో ఈసారి ఇంటర్వ్యూ? ఏమవుతుంది! మామూలే! ఇరవై రూపాయలూ తగ లేసి తిరిగొచ్చుంటాడు!" అతని మనసులో ఏదో కొత్తభావం తళుక్కు మంది.

"అన్నయ్య వుద్యోగాన్వేషణలో తిరుగుతూంటే ప్రతి ఇంటర్వ్యూకు నాన్న డబ్బులిచ్చి పంపడం లేదూ? అట్లాగే అయిదు రూపాయలు నేను వాడుకున్నాను. ఇదీ ఇంటర్వ్యూలాంటిదే. ఇంటర్వ్యూకెళ్ళిన ప్రతి ఉద్యో గమూ వస్తుదా? అట్లాగే కట్టిన ప్రతిసారీ రాకపోవచ్చు. నా తాపత్రయం మాత్రం కుటుంబం కోసంకాదూ? అటువంటప్పుడు నేనెందుకు భయ పడాలి? నాన్న ఏమైనా అంటే ఊరుకుంటానా?" అనుకున్నాడు. ఈ నిశ్చ యానికి రాగానే ఇంటికి బయలుదేరాడు.

శివరావు ఇంటికి జేరేసరికి రమ వాకిలి వూడుస్తోంది.

ఆమెని చూడగానే, 'ఛీ, నాలాంటి పుటక పుట్టేకన్నా ఆడపిల్లగా పుట్టినా బాగుండు. తీసుకొచ్చిందేదో వండిపడేస్తుంటారు. సంపాదించాలనే బాధ వాళ్ళకుండదు.' అనుకున్నాడు.

అతని కళ్ళు భయంగా తండ్రికోసం వెదికాయి. నిరంజనంగారు బావిపళ్ళెంలో కూర్చుని పళ్ళు తోముకుంటున్నారు. నిశ్చలంగా పళ్ళు తోముకుంటున్న ఆయన్ని చూడగానే శివరావుకి వళ్ళు మండింది.

"నిశ్చింతగా యెట్లా పళ్ళు తోముకుంటున్నాడో చూడు! ఇరవై సంవత్సరాలు దాటినా కూతురికి పెళ్ళిచేయాలనే ధ్యాసేలేదు. మరో రెండు నెలల్లో శుభ్రంగా రిటైర్ అయి కూర్చుంటాడు. నా జీవితాన్ని సర్వ నాశనం చేశాడు. వున్న పొలం కాస్తా అమ్మి అన్నయ్యని చదివించాడు. నన్ను మాత్రం చదివించలేనని కాళ్ళు బారజాపాడు. నేనేమీ అన్నయ్య లాంటి అసమర్థుణ్ణిగాను. చదివించి వుంటే శుభ్రంగా ఈపాటికి ఏదో వో వుద్యోగాన్ని సంపాదించుకునేవాణ్ణి. నన్ను నాశనం చేశాడు." శివరావు వాళ్ళిద్దర్లో ఎవర్నీ పల్కరించాలని ప్రయత్నించలేదు. కోపంతో శివరావు ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇంట్లో, చాపమీద పడుకున్న సత్యమూర్తిని చూడగానే శివరావు కోపం తారాస్థాయికి జేరుకుంది.

'చదువు పేరుతో వున్న కాస్త పొలం మింగాడు. ప్రతి నెలా ఇంట ర్వ్యూల పేర్లతో వూళ్ళన్నీ చుట్టేసి వస్తున్నాడు. ఉద్యోగమూ లేదు, సద్యోగమూలేదు. రెండు నెలల్లో నాన్న రిటైర్ అయిపోతున్నాడనే విష యం తెలియదా? రమ పెళ్ళి కెదిగి గుండెల మీద కుంపటిలా వుందని తెలియదా? ఛీ... ఛీ... ఏ విషయమూ పట్టించుకోకుండా తిరగటానికి సిగ్గులేదూ వెధవ జన్మ!' శివరావుకి సత్యమూర్తి కాళ్ళు పుచ్చుకుని బర బరా బయటికి లాగాలనిపించింది. కాని బలవంతాన తమాయించుకున్నాడు.

'ఈ ఇంట్లో వున్న వాళ్ళంతా బాధ్యతలేని మనుషులు. కుటుంబ పరిస్థితుల గురించి ఎవ్వరూ ఆలోచించరు. వీళ్ళెవ్వరికీ లేని బాధ నాకెందుకు?' తనూ ఒక చాప పర్చుకుని, దానిమీద ముసుగు తన్ని పడుకున్నాడు శివరావు.

*　　　*　　　*

ఇది ఒక్కరాత్రిలో జరిగిన కథేగాని, ఒక్క రాత్రికే సంబంధించిన కథ మాత్రం కాదు. కొద్దో గొప్పో మార్పులతో నిరంజనం మాష్టారి కుటుంబం ఇటువంటి రాత్రుల నింతకు ముందెన్నో చూసింది, ఇకముందు చూడబోతోంది కూడా. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ వాళ్ళ జీవితాలలో మార్పనేది వుండదేమో! *

(స్వాతి మాస పత్రిక-మార్చి 1975)